

Gazze'de İnsani Kriz Derinleşiyor

Filistinliler 30 Mart'tan bu yana devam eden "Büyük Dönüş Yürüyüşü"ü gösterileri ile Siyonist rejime karşı barışçıl bir direniş göstermektedir. İsrail'in gerçek mermilerle karşılık verdiği gösterilerde ölü ve yaralı sayısı her geçen gün artarken 11 Kasım Pazar gününden bu yana Filistin ve İsrail arasında tansiyon daha da yükselmiştir.

İsrail özel kuvvetlerinden bir grup asker sivil bir araçla Gazze'nin kuzeyindeki Han Yunus'un üç kilometre kadar iç kısımlarına girerek İzzettin el-Kassam Tuğayları komutanlarından Nur Bereke'ye suikast düzenlemiş, ardından çıkan çatışmalarda ve İsrail'in hava saldırısında yedi Filistinli şehit olmuştur. Saldırı sırasında bir İsrail askeri de öldürülmüştür. Pazartesi günü (12 Kasım) Filistinli direniş örgütleri İsrail askerlerini taşıyan bir otobüse askerler otobüsü boşalttıktan sonra roket saldırısında bulunmuş, bu olay sonrasında İsrail savaş uçakları Gazze'nin farklı bölgelerini yoğun bombardımana tutmuştur. Siyonist rejimin saldırılarında Hamas'a ait *el-Aksa* kanalının binası ve Filistinlilere ait birçok ev tamamen yıkılarak kullanılamaz hale gelmiştir. Saldırılarda 7 Filistinli şehit olurken 25 Filistinli yaralanmıştır.

Filistinli silahlı direniş grupları da İsrail'e 300'den fazla roket saldırısında bulunmuştur. İsrail'in Demir Kubbe savunma sistemi Gazze tarafından atılan roketleri bertaraf etmede yetersiz kalmıştır. Aşkelon başta olmak üzere İsraili yerleşimcilerin yaşadıkları bölgelerde ciddi paniğe yol açan saldırılar sonrasında, 13 Kasım Salı günü, Mısır arabuluculuğunda taraflar arasında ateşkes sağlanmıştır.

Ateşkes Gazze'de coşkuyla karşılanırsa da İsrail Siyonist rejiminde sular durulmamıştır. Aşırı sağcı İsrail Evimiz Partisi başkanı Avigdor Liberman hükümetin ateşkes kararına tepki göstererek istifa etmiştir. Liberman'ın istifasıyla zarar gören İsrail koalisyon hükümetinin başbakanı Netanyahu'yu önümüzdeki günlerde siyasi olarak kritik bir süre beklemektedir.

Gazze, 2006 yılında yapılan seçimleri Hamas'ın kazanmasıyla Hamas ve el-Fetih arasında çatışmalara sahne olmuş ve İsrail'in sınırlamalarıyla da bir açık hava hapishanesine dönüşmüştür. 2006'dan bu yana devam eden ablukanın etkileri İsrail'in üç büyük saldırısıyla derinleşmiş, zarar gören alanların yeni kaynaklarla ikame edilmesi engellendiği için de Gazze'deki insani kriz katlanarak devam etmiştir. 2008, 2009, 2012 ve 2014'te gerçekleşen saldırılarda 4.000'den fazla Filistinli şehit olmuş, binlercesi de yaralanmıştır. Saldırılarda evler, okullar, camiler, hastaneler, sanayi tesisleri zarar görmüş, altyapı tahrip edilmiştir. Sivillere yönelik gerçekleştirilen bu eylemlerde Birleşmiş Milletler (BM) tarafından insanlık ve savaş suçu sayılan fosfor bombası gibi bazı silahlar kullanılmıştır.

Büyük Dönüş Yürüyüşü Bilançosu

Filistinlilerin topraklarına sahip çıkmalarının sembolü olarak görülen ve "Toprak Günü" olarak bilinen 30 Mart'ta, bu yıl başlayan gösteriler ablukanın kaldırılması ve mülteci durumundaki Filistinlilerin geri dönebilmeleri talepleriyle halen devam etmektedir. 30 Mart'tan bu yana 43'ü çocuk, 2'si kadın olmak üzere 228 Filistinli şehit olmuş; 24.362 kişi yaralanmıştır. Yaralıların 11.584'ü ayakta, 12.778'i hastanede tedavi edilmiş veya edilmektedir. Hastanede tedavi edilen yaralıların 2.274'ü çocuk, 803'ü kadındır. İsrail işgal güçleri, düzenledikleri saldırılarla Filistinlileri hayati ve kalıcı olarak yaralamaktadır. Gazze Sağlık Bakanlığı yaralanmaların öldürücü nitelikte olduğunu; Dünya Çocukları Koruma Hareketi de gerçek ve patlayıcı mermilerle Filistinli çocukların engelli bireylere dönüştürülmeye çalışıldığını açıklamıştır.[\[1\]](#)

Mısır, BM ve Katar; İsrail ile Hamas ve Filistin Yönetimi arasında arabuluculuk faaliyetleri yürütmektedir. Hamas, dönüş yürüyüşleri neticesinde Gazze'de elektrik, denizde avlanma mesafesi ve sınır kapılarının açılması gibi krizlerin çözülmeye başladığını açıklamıştır.[\[2\]](#) Keza Katar'ın 15 milyon dolarlık yardımı Gazze'ye ulaşmış ve elektriğe erişim artmış, Gazze'deki devlet memurlarının bir kısmı maaşlarını alabilmiştir.

İnsani Durum

Gazze'de 1,3 milyonu mülteci olmak üzere yaklaşık 2 milyon Filistinli yaşamaktadır. Nüfus yoğunluğu

bakımından dünyanın en kalabalık bölgesi olan Gazze, İsrail'in karadan, denizden ve havadan yaklaşık 12 yıldır ablukası altındadır. Gazze halkı ekonomik, sosyal ve çevresel olarak çok katmanlı sorunlarla mücadele etmektedir.

Gazze Şeridi'nde fakirlik oranı %80'i, işsizlik oranı ise %50'yi aşmış durumdadır. Bölgede yaşayan her 10 aileden 9'u güvenilir içme suyuna erişememektedir. Diğer yandan suların %95'i de içme suyu olarak kullanılmaya elverişli değildir. Kişi başı günlük ortalama gelirin 2 dolara kadar düştüğü Filistin'de halk, günlük sadece 2 ila 6 saat arasında elektrik kullanabilmektedir. Katar'ın 15 milyon dolarlık yardımı sonrası günlük elektrik kullanma süresi 12 saate kadar çıkmıştır.

Sağlıkla ilgili olarak ilaç, tıbbi malzeme, ilk yardım malzemeleri, ambulans, ampüte mağdurlar için psikolojik ve maddi destek, protez cihazı gibi birçok ihtiyaç bulunmaktadır. Çocukların %40'ı kansızlık ve yetersiz beslenme gibi sebeplerden dolayı sağlıklarını yitirmektedir. Ayrıca Gazze'ye atılan kimyasallar yüzünden 50.000 çocuk engelli olarak dünyaya gelmiştir.

Eğitim çağında çok sayıda çocuğun olduğu Gazze'de mevcut okulların yetersiz kalması sebebiyle 400 okul sabah ve öğleden sonra iki zamanlı olarak eğitim vermektedir. Sınıflarda ortalama 50 kişi bulunması eğitim kalitesini ve verimliliği düşürmektedir. Fakat bütün olumsuzluklara rağmen Filistin, %97,2 ile Arap ülkeleri arasında en yüksek okuma yazma oranına sahip ülkedir.

Gazze'nin dünya ile bağlantısını sağlayan üç sınır kapısının tamamen kapalı olması, diğer üç sınır kapısının ise kısmi zamanlı olarak açılması ve geçişlerin İsrail'in kontrolünde gerçekleşmesi, abluka döneminde ekonomiyi çökme noktasına getirmiştir. Gazze'de fabrikaların %80'i kapatılmıştır. %50'yi bulan işsizlik oranına gençler özelinde bakıldığında bu oran %60'ları geçmektedir. Ramallah hükümetine bağlı memurlar maaşlarının %70'ini alabiliyorken Gazze'deki memurlar sadece %45'ini alabilmektedir.

Gazze'de 1,5 milyon vatandaş dışarıdan gelen yardımlarla yaşamlarını sürdürmektedir. Bölgeye yapılan yardımlarda BM Filistinli Mültecilere Yardım Ajansı (UNRWA) en önemli kurumlardan biridir. Fakat ABD'nin yardımlarını askıya aldığı açıklamasının ardından ajans önemli bir fonunu kaybetmiş ve faaliyetlerinin bir kısmını durdurmak zorunda kalmıştır.

Osmanlı Devleti'nin yıkılmasından sonra sürekli mağdur edilen Filistin halkının İsrail'in 12 yıldır Gazze'ye yönelik devam ettirdiği ablukayla mağduriyeti doruk noktasına ulaşmıştır. İnsani ihtiyaçlara dair göstergelerin olumsuz seyri, öncelikle acil yardım ihtiyaçlarının karşılanmasını gerektirmektedir. Sonrasında BM başta olmak üzere uluslararası kuruluşlar İsrail'in hukuksuz uygulamalarına karşı yaptırım kararları almalıdır. Müzakerelerde arabulucu olma niteliğine sahip ülkelerin meseleye ılımlı ve adaletli yaklaşımları zaruridir. Aksi takdirde oldubitti ile alınacak kararların yeni bir çatışmayı ve geri dönüşü olmayan insani krizleri doğurması kaçınılmazdır.

---

[1] "Humanitarian snapshot: casualties in the context of demonstrations and hostilities in Gaza, 30 March-31 October 2018", OCHA,

[2] "Büyük Dönüş Yürüyüşü Gazze'deki ablukayı sallıyor",

Anadolu Ajansı

, 07.11.2018

<https://www.a>